

**Aan: het AB hoofdingelanden van hoogheemraadschap Hollands
Noorderkwartier**

Van: rekenkamer

Betreft: DoeMee onderzoek waterschappen: Energiebesparingsplicht en
Informatieplicht Energiebesparing

Datum: 6 augustus 2025

Geachte AB leden,

Hiermee biedt de rekenkamer u het 'DoeMee onderzoek waterschappen: Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing' (hierna Onderzoek) van de Vereniging van Rekenkamers aan. U treft het Eindrapport, Benchmark Hollands Noorderkwartier en de Factsheet HHNK in de bijlage aan. In de Factsheet staan de data van HHNK en is beschreven hoe HHNK de verplichtingen ervaart. De benchmark geeft inzicht hoe de resultaten van het HHNK zich tot de andere waterschappen verhouden.

Deze brief bevat de visie van de rekenkamer op dit Onderzoek en de punten die de rekenkamer onder uw aandacht wil brengen. Daarnaast bevat deze brief het Nawoord van de rekenkamer, nadat de bestuurlijke reactie ontvangen is.

Inleiding en aanleiding onderzoek

De Vereniging van Rekenkamers biedt de mogelijkheid aan alle rekenkamers om deel te nemen aan gezamenlijke onderzoeken voor slechts een beperkte financiële bijdrage van € 500. Hoewel de diepgang van deze onderzoeken beperkt is, kunnen deze onderzoeken met name doordat meerdere waterschappen deelnemen interessante inzichten opleveren.

Afhankelijk van het onderzoeksonderwerp besluit de rekenkamer HHNK al dan niet deel te nemen. Het Onderzoek dat eind 2024 uitgevoerd werd over de periode 2019 –2023 naar het voldoen aan de energiebesparingsplicht en de informatieplicht daaromtrent werd vanwege de actualiteit als belangrijk gezien door de rekenkamer HHNK

Onderzoeksuitkomsten

In totaal hebben twaalf waterschappen deelgenomen aan dit onderzoek.

De belangrijkste uitkomsten van dit onderzoek zijn hieronder samengevat en de uitkomst van HHNK zijn in de blauwe zinnen daarbij opgenomen: - Tien van de twaalf waterschappen hebben beleid rondom energiebesparing. [HHNK](#)

[heeft sinds 2017 een klimaat- en energiebesparingsprogramma, waarin energiebesparing een belangrijk onderdeel is.](#)

- De waterschappen hebben een hoog energieverbruik vanwege hun rioolwaterzuiveringsinstallaties en gemalen. Er is op dit moment geen daling zichtbaar in energieverbruik en de CO2 emissies, ondanks dat bijna alle waterschappen als doel hebben energie- en klimaatneutraal te zijn in 2030. De ambitie van HHNK is om in 2025 energieneutraal te zijn. [Voor HHNK betekent dit concreet dat over de meetperiode 2019-2023, het laatste jaar 2023 het hoogste energieverbruik had \(89.445 MWh\), ca 10% hoger dan het gemiddelde van de voorliggende 4 jaren. De realisatie van het beleid blijkt nog niet uit de cijfers. Zuiveringsbeheer is ca 55% van het verbruik en watersystemen ca 25%.](#)
- Alle twaalf bevraagde waterschappen geven aan invulling te hebben gegeven aan de energiebesparings- en informatielicht conform de verplichtingen. Tien van de twaalf waterschappen geven aan te voldoen aan de wettelijke eisen. [HHNK geeft aan te voldoen aan die verplichting.](#)
- De kaders van de verplichtingen sluiten onvoldoende aan bij de uitvoeringspraktijk van de waterschappen: de energiebesparings- en informatieplicht vragen om zeer specifieke maatregelen en aanpassingen met een terugverdientijd van minder dan vijf jaar. Deze kaders passen niet goed bij de lange termijn oriëntatie van de waterschappen.
- De administratieve lasten van de verplichting worden gezien als (onnodig) hoog vanwege de uitgebreide rapportage voor al hun locaties. [Een Multisite aanpak zou volgens HHNK efficiënter zijn \(rapportage voor het gehele waterschap in plaats van per locatie\). Er is hiervoor een voorstel ingediend door de Unie van Waterschappen maar dit voorstel is niet goedgekeurd.](#)

De centrale conclusies van het eindrapport

De rekenkamer HHNK onderschrijft de conclusies van het rapport die als volgt luiden (extract van de belangrijkste conclusies):

Doordat de impact van het invoeren van de verplichte maatregelen op de energiebesparing als minimaal wordt gezien en de administratieve lasten worden ervaren als hoog, concluderen wij dat op dit moment de lasten niet op wegen tegen de baten van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing.

Toch is het vanwege het hoge energieverbruik van de waterschappen, zeer belangrijk om als waterschappen energie te besparen. Door de kaders van de verplichtingen beter te laten aansluiten bij de uitvoeringspraktijk van de waterschappen kan de meerwaarde van de energiebesparingsplicht en informatieplicht vergroot worden.

Aanbevelingen richting Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en de Unie van Waterschappen (UvW) van het eindrapport

De rekenkamer HHNK onderschrijft de twee overkoepelende aanbevelingen uit het eindrapport. Deze betreffen de aanpassing van de kaders van energiebesparings en informatieplicht en de verlaging van de administratieve lasten. De rekenkamer is verheugd dat de Vereniging van Rekenkamers (VvR) in gesprek gaat met de UvW, de RVO en het Rijk over mogelijke verbeterpunten om de verplichtingen beter te laten aansluiten op de uitvoeringspraktijk van de waterschappen en om de administratieve lasten van rapportage te verlagen.

Aanbevelingen voor de waterschappen van het eindrapport

Ten aanzien van het belangrijke onderwerp van feitelijke energiebesparingen en -doelstellingen hieromtrent, beveelt het eindrapport aan om kennis uit te wisselen met andere waterschappen en (groot) onderhoud te benutten om (extra) energiebesparende maatregelen te treffen. De rekenkamer HHNK onderschrijft ook deze aanbevelingen uit het eindrapport.

De rekenkamer HHNK wil in lijn met de aanbevelingen voor de waterschappen het CHI graag de volgende aanbevelingen voor energiebesparing meegeven:

1. **Energiebesparing zoveel mogelijk structureel op de agenda van het CHI opnemen, mede vanuit de doelstelling van HHNK om in 2025 energieneutraal te zijn.**
2. **De doelen van de energiebesparing, voor zover nog niet gebeurd, meenemen in de toekomstvisie HHNK en daarbij concrete tussenstappen definiëren, zodat**

jaarlijks duidelijk wordt hoe ver HHNK nog afstaat van de energieneutraliteit in 2025 en klimaatneutraliteit in 2030.

3. Inzicht krijgen in het energieverbruik en in de kansen om energie te besparen om zo te voldoen aan de doelstelling van energieneutraliteit in 2025. Ga hierover ook in gesprek met andere waterschappen om kennis uit te wisselen en van elkaar te leren. Betrek deze kennis bij het opstellen van verdere plannen.
4. Energiebesparing, met name bij de grote opgaven als het vervangen en onderhouden van rioolwaterzuiveringen, waar mogelijk opnemen als onderdeel van investeringsplannen, dit mede vanuit de energieneutraliteit in 2025.
5. Indien er vervolg rekenkameronderzoek gewenst is door het CHI kan het onderwerp energiebesparing op de groslijst van de rekenkamer meegenomen worden.

Indien u nog vragen heeft over dit rapport of de opmerkingen van de rekenkamer HHNK vernemen wij dit gaarne.

NAWOORD na bestuurlijke reactie, de zienswijze:

De rekenkamer is verheugd dat het HHNK de energiebesparing nadrukkelijk een onderdeel laat zijn van het nieuwe klimaatbeleid (K35). Deze reactie geeft ons vertrouwen dat de aanbevelingen worden opgevolgd.

De jaarlijkse voortgangsrapportage aan het CHI, zal de Rekenkamer dan ook met belangstelling volgen. De Rekenkamer verwacht dat daarin het bereiken van energiebesparing doelstellingen te kunnen volgen, zodat elk jaar duidelijk wordt hoe ver HHNK nog afstaat van de recent nieuwe klimaatdoelstellingen. In het K35 is vastgelegd dat HHNK emissieneutraal is in 2035 en ook energieneutraal is in 2035.

In het onderzoek van de rekenkamer wordt nog gerefereerd aan het oude klimaatbeleid. Uit de conclusie is duidelijk dat de doelstelling energieneutraal op het gebied van alternatieve energiebronnen in 2025 niet gehaald is.

Met vriendelijke groeten,

Leny van Duivenvoorde

Voorzitter rekenkamer

Bijlagen:

- Eindrapport, Benchmark en Factsheet DoeMee onderzoek waterschappen: Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing
- Bestuurlijke reactie, de brief rekenkameronderzoek energiebesparingsplicht